

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razen
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 18—, za ino-
cemstvo D 20—, dostavljen na dom
D 19—, na izkaznice D 18—,
inacertati po dogovoru.

Naroči se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Knjižni

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilike, dno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.757.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, petek 14. marca 1924.

Številka: 62.

Jugoslovansko - italijan- ska trgovinska pogajanja.

Maribor, 13. marca.

Gospodarska pogajanja z Italijo so važnega pomena za napredek naše zunanje trgovine, prav posebno pa so važna za Slovenijo. Tudi izven mej naše države se zanimajo za ekonomsko zblizanje med Jugoslavijo in Italijo. Čehoslovaki, ki imajo poseben interes na razvoju našega gospodarskega življenja in ki so sami pravkar podpisali trgovinsko pogodbo z Italijo, zasledujejo z največjo pozornostjo potek beograjskih pogajanj. Uredništvo "Lidovih Novin" v Brnu je naprosilo znanega narodno-gospodarskega publicista gospoda dr. Ivo Belina (Zagreba), da je napisal informativen članek o izgledih jugoslovansko - italijanske pogodbe. Ker so razmišljanja g. Belina tako temeljita, da zaslužijo tudi pozornost naših gospodarskih krogov, jih pri našemu v glavnih oddajah po "Lid. Novinah" z dne 11. tm.

Pisec ugotavlja, da so pogajanja za italijansko-jugoslov. pogodbo zatekla našo vlado popolnoma nepravilno. Šele ko so bili Italijani že v Beogradu, se je sestavila jugoslovanska delegacija, dočim na sestavo potrebnega materiala niti misliti ni bilo. Celo carinski tarifi, brez katerih si ne moremo predstaviti pogajanj o trgovinski pogodbi, so bili izdelani zgolj v obrisih, niso pa bili tako temeljito proučeni, da bi lahko veljali kot sigurno izhodišče za pogajanja. Izgleda tedaj, da bodo pogajanja trajala delj časa kot se je prvotno mislilo in bodo jedva končana pred poletjem.

Težkoče, ki ovirajo trgovinsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo, so daleko večje nego izgleda na prvi pogled. Jugoslavija je pretežno poljedelska dežela, dočim se Italija nahaja v močnem industrijskem razvoju: površnemu presojenju bi se tedaj zdelo, da ni nič lažjega kot najti srednjo linijo med interesi obeh držav. Jugoslavija dobavlja Italiji poljedelske pridelke, Italija pa naj spravi na jugoslovanski trg svoje industrijske izdelke.

Se za časa avstro-ogrške monarhije je bilo opaziti, da se je začela v sedanjih zapadnih delih Jugoslavije, zlasti v Sloveniji, razmahovati industrija. Po vojni so se pod vplivom prve inflacije že obstoječa podjetja razširila, nekatera celo do zavidanja vredne velikosti; nastale pa so tudi nove industrije. Dasi ravno jih uvozna carina ni vedno dovolj ščitila in čeprav je bil carinski azilo nenaravno držan skoraj pod polovico tiste cene, ki bi bila v skladu z resničnim stanjem naše valute, se je vendar našlo dokaj domaćih in tujih kapitalistov, ki so z obudovanjem vredno energijo položili temelje velikopoteznega gospodarskega razvoja. Slovenija, ki po svoji legi, svojem premogovnem bogastvu in obilju vodnih moči prednjači pred vsemi ostalimi deželami, ima sedaj obelodane industrijske pokrajine. Vidimo, da so nekateri industrijske panoge že danes dosegle dokaj visoko stopnjo; ne samo da krijejo domačo potrebo, ampak lahko tudi izvažajo. Predvsem usnjarska industrija. Že pred vojno je bila dobro razvita, po vojni pa se je v veliki preopredelil izvoza surovih kož še bolj razmahnila. Podobno je tudi s kemično in tekstilno industrijo, ki sta takisto obstojali že za časa prejšnje monarhije, razvili pa sta se stoprav po vojni. Vse navedene industrijske panoge imajo dem. zelo ugodne pogoje za razvoj in bodo tudi prospemale, če bodo

Soglasna verifikacija Radičevskih mandatov v narodni skupščini.

Burno odobravanje cele skupščine.

BEOGRAD, 13. marca. Narodna skupščina je danes dopoldne soglasno in z velikim odobravanjem sprejela poročilo verifikacijskega odbora o verifikaciji Radičevskih mandatov. Vsa procedura je trajala 5 minut. Predsednik Ljuba Jovanović je ob pol 10. uri otvoril sejo. Poročevalec odbora posl. Kostić je prečital poročilo, da je verifikacijski odbor sprejel 20 poverilnic poslancev Radičeve stranke in jih soglasno verificiral. Predsednik je vprašal poslanca, če želi kdo besedo. Ker se ni nihče oglasil, je dal poročilo verifikacijskega odbora na glasovanje. Zbornica je soglasno sprejela poročilo na znanje med živalnim ploskanjem. Tako je zbornica na dostojen način manifestirala za prihod Radičevskih poslancev v Beograd.

RADIČEVSKI POSLANCI ODPOTUJEJO NOCOJ V BEOGRAD.

V verifikacijo se izroči 30 novih poverilnic.

ZAGREB, 13. marca. Poslanci Radičeve stranke, katerih mandati so bili verificirani, še niso odpotovali v Beograd, ker bodo danes prisostvovali seji vodstva HRSS, v kateri se bo sklepalo o predložitvi nadaljnjih poverilnic v verifikacijo. Poročila nekaterih listov, da so nadaljne poverilnice že bile v svrhu verifikacije predložene, ne odgovarjajo resnici.

ZAGREB, 13. marca. Radičevski poslanci odpotujejo nočjo najbrže z večernim brzovlakom v Beograd, kamor pripejo jutri okrog 10. ure. Vodstvo HRSS je imelo sinoči svojo uradno sejo, v kateri je bilo sklenjeno, da se predloži še nadaljnjih 30 poverilnic v verifikacijo.

DIJAŠKE DEMONSTRACIJE V BEOGRADU.

Vseučilišče za tri dni zaprto.

BEOGRAD, 13. marca. Včeraj se je vršilo na vseučilišču dijaško protestno zborovanje, na katerem se je ostro protestiralo proti kršenju avtonomije univerze s strani ministrstva prosvete in proti neupravičenim upokojitvam nekaterih vseučilišnih profesorjev. Po zborovanju je šla akademska omladina — krog 2000 po številu — demonstrirajoč skozi ulice k

carinski zakoni izdelani pametno in smotreno.

Poseben slučaj je hotel, da ima Italija prav v teh panogah industrije izvestno nadprodukcijo in je zaradi tega razumljivo, da si hoče s pomočjo ugodnih trgovinskih pogodb zagotoviti jugoslovanski trg. V tekstilni industriji, zlasti pa v takozvanih komercijalnih stroki, ima Italija danes prvenstvo: posrečilo se ji je, da je izpodrinila zelo dobro češko blago, ki je poprej in tudi takoj po vojni na jugoslovanskem trgu prevladovalo. Toda Italiji ča. blago ni poseben konkurent, zato si Italija tudi ne želi posebnih priboljškov na škodo českoslov. tekstilne industrije, ker se zaveda, da bi v smislu našela največje ugodnosti vse prednosti, ki bi jih bila deležna, dobile tudi druge države, s katerimi ima Jugoslavija redne trgovinske pogodbe, predvsem pa Češko-slovaška. Italija pa se upravičeno boji, da se bo v Jugoslaviji v dogledni dobi razvilo mnogo tekstilnih tovarn za blago nižje in srednje kakovosti, ako se le izpremeni carinska politika in za tekstilno industrijo določi visoka zaščitna carina. V sled take carinske politike, ki je že realizirala nekaj svojih zasnov, se je več čeških in nemških tekstilnih tovarn preselilo v Jugoslavijo, da so tu pod okriljem visokih uvoznih carin razširile svoje delovanje. Samoumevno je, da spričo takih razmer tudi velikim italijanskim tekstilnim koncernom ne bi preostajalo nič drugega, kot ustanoviti v Jugosla-

vijskega odbora na glasovanje. Zbornica je soglasno sprejela poročilo na znanje med živalnim ploskanjem. Tako je zbornica na dostojen način manifestirala za prihod Radičevskih poslancev v Beograd.

Na dnevnem redu je bila nadalje interpelacija posl. Agatanovića na ministra saobraćaja o izplačilu mezd delavcem v delavnicah državnih železnic.

Prihodnja seja je jutri dopoldne z dnevnim redom: proračun ministrstva za vere.

ministrstvu prosvete, kjer je en dijak izročil resolucijo. Obhod je šel dalje proti narodni skupščini, kjer pa ni bilo nikogar več. Radi te demonstracije je vseučilišni rektor izdal razglas, da ostane vseučilišče radi nemirov tri dni zaprto. To je dijaške še bolj razburilo in predvideno bodo storili korake, da se ta razglas razveljavi.

MANIFEST SLOVANSKEGA VOLILNEGA ODBORA V JULIJSKI KRAJINI.

TRST, 13. marca. Današnja "Edinost" prinaša na uvodnem mestu oklice slovanskega volilnega odbora v Julijski Krajini, v katerem poziva narod, naj pojde dne 6. aprila na volišče s samozatajevanjem in v svesti si objub vodilnih mož države, da bo vladala popolna volilna svoboda. Naj zaupa v pravičnost svojih stvari in modrost mož, katerim je poverjena usoda Italije. Slovani hočejo pokorni zakonom vršiti v italijanski državi svojo zgodovinsko nalogo.

ZASTOPNIKI POLJSKE NA DUNAJU.

DUNAJ, 12. marca. Danes jutraj sta dospela na Dunaj poljski trgovinski minister Kiedron in poljski generalni poštni inšpektor z več referenti in v spremstvu odposlancev poljskih veleindustrijalcev in veletrgovcev, da vrnejo obisk ministru dr. Schürffu in avstrijskim veleindu-

viji posebne tovarne, s katerimi bi vsaj deloma ohranili svojo premoč na jugosl. tekstilnem trgu.

Nevarnosti, da bi se pod zaščito visokih jugoslovanskih carin razvila v Jugoslaviji domača tekstilna industrija in da bi se ponovilo to, kar se je bilo zgodilo pred 50 leti, ko so se zaradi velikih zaščitnih carin preselile nekatere tovarne iz Švice in Nemčije v severno Italijo, se zaveda Italija tudi na beograjskih pogajanjih, ko skuša doseči kar najnižjo carino na tkaninske izdelke. Na ta način bi hotela preprečiti razvoj domače jugosl. tekstilne industrije, čeprav bi imel pri nje izgradnji sodelovati tudi italijanski kapital.

Podobno je z usnjarsko in kemično industrijo, tako da bo carinski tarif za teh troje skupin eno najtežjih vprašanj pri pogajanjih za trgovinsko pogodbo. Za železno in strojno industrijo se Italija ne zanima toliko in glede teh dveh ne bo posebnih težkoč.

Jugoslavija pa se za nobeno ceno ne more odreči lastni industriji. V današnji dobi razvoja nacionalizma se nihče ne vprašuje, ali so dani vsi pogoji za razvoj izvestnih industrijskih panog, temveč se energično dela na to, da bi se s preopredeljo uvoza in s prohibitivnimi carinami razvile celo one industrije, ki zanje sploh ni pravih naravnih pogojev. Nihče ne more Jugoslaviji zameriti, če se trudi za povzdigo lastne industrije, dasi ne v toliki meri kakor druge države.

strižalcem, ki so ga svoj čas napravili v Varšavi. Zastopniki poljske vlade bodo nadaljevali pogajanja, katera so se že v jeseni pričela in ki se tičejo znižanja visoke carine, katero trpi avstrijski izvoz na Poljsko.

STRAŠNA NESREČA V RUDNIKU.

SALT-LAKE-CITY, 12. marca. Pri izkopavanju v rovu Castle-Gate so našli dosedaj 113 mrtvih. Bojijo se, da je vseh 173 rudarjev, ki so bili takrat na delu, ubitih.

Tiralica za pariškim bankirjem.

PARIZ, 12. marca. (Havas.) Za pariškim bankirjem Simonom, kateri je z dolgovi v višini 21 milijonov frankov zgnih, je izdana tiralica. V blagajnah, ki jih je imel v banki, niso našli nič denarja niti vrednostnih papirjev.

Konferenca balkanske socialne demokracije.

BUKARESTA, 12. marca. (Orient radio). Včeraj se je ob navzočnosti bolgarskih, jugoslovanskih in rumunskih delegatov otvorila konferenca balkanskih socialistov. Od socialistične internacionale sta navzoča Friderik Adler in Zerstell. Na konferenci se razpravlja o taktiki in o sredstvih, kako bi se doseglo zblizanje balkanskih narodov, nadalje se je pregledal položaj bolgarske socialno-demokratske stranke, katere sodelovanje z vlado g. Cankova se smatra za kršenje socialističnih temeljnih načel in za podporo reakcije. Tozadevni sklepi bodo predloženi izvrševalnemu odboru socialistične internacionale, katera se sestane jutri na Dunaju. Konferenca bo jutri končana.

BORZA.

CURIH, 13. marca. (Izv.) Predborza, Pariz 24.75, Beograd 7.15, London 24.84%, Praga 16.67%, Milan 24.50, Newyork 578, Dunaj 00.81 in pol.

ZAGREB, 13. marca. Pariz 3.45—3.50, Švica 14.07½—14.12 in pol, London 349—352, Dunaj 0.1145—1165, Praga 233½—36 in pol, Milan 3.44½—345 in pol, Newyork 80%—81%.

Po vsem tem, kar smo omenili, je zelo malo izgleda na skorajšnji in ugodni zaključek trgovinske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo, saj je docela nemogoče najti formulo, ki bi obe državi zadovoljila. Carinski tarifi niso sestavljeni iz besed temveč iz števil in najspretnější diplomati ne more dati številkam drugega pomena, kakor ga imajo v resnici. Je pa še eno težko vprašanje, ki ovira pogajanja. To je vprašanje kabotaže pri jugoslovanskih pristaniščih. Italija zahteva, da bi smeli njeni parniki nemoteno prevažati ljudi in blago med posameznimi jugoslov. lukami in ponuja jugoslov. paroplovnim družbam vzajemnost na italijanskem obrežju. O vzajemnosti pa ni mogoče govoriti, ker jugoslovanski parniki z malimi izjemami niso sposobni za prevozni promet med italijanskimi pristanišči. Če bodo italijanski parniki, ki vozijo med Trstom, Reko in Dalmacijo, vozili tudi med dalmatinskimi pristanišči, utegnejo mlado jugoslovansko paroplovbo uničiti, ker so boljše opremljeni in bolj podprti. Jugoslovanska paroplovba je za sedaj zelo slaba, ker jo je Jugoslavija pri razdelitvi brodovja bivač avstro-ogrške monarhije slabo odrezala in mora sedaj posvečati paroplovbi izredno pozornost, da jo dvigne na moderno višino.

Izgledi za trgovinsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo so tedaj — če ne bodo odločevali politični vplivi ali celo pritisk — slabi, zelo slabi.

Iz Češkoslovaške.

Če kako nameravajo Čehoslovaki revidirati tiskovni zakon. Ministrski predsednik Švehla je izjavil na prvi seji splošnega zasedanja češkoslovaškega parlamenta, da bo vlada predložila zakonski projekt za revizijo sedanjega tiskovnega zakona. Osmutek določa, da se bodo prestopki tožili in sodili pri rednih sodiščih brez porote. Ta predlog je bilo pričakovati že delj časa; nanj je opozarjal že ustavni odbor narodne skupščine, ki je izjavil, da bo treba tiskovne delikte izročiti rednim sodiščem. Izkušnje so namreč pokazale, da je prevelika širokotravnost porote napram tisku rodila slabe posledice. Tisk je to vedno bolj izkoriščal. V zadnjem času so se ponovili slučaj, da so razni listi iz strankarskih razlogov neumestno napadali in žalili nasprotnike in jim podtikali nagraja dejanja, vzlic temu pa jih je porota oprostila, ker so bili poklicani na odgovornost vedno le odgovorni uredniki, pravi krivci pa so se skrivali za njihovim hrbtom, zavedajoč se, da se jim ne more zgoditi nič žalega. Po novem zakonskem načrtu bo užival tisk svojo svobodo in bo lahko tudi nadalje kritiziral, napadal in kradel čast kakor doslej, vendar pa bo napadeni imel pravico zahtevati, da piše dokaže resničnost svojih trditve pred sodiščem. Sodišče bo sestavljeno iz izkušenih pravnikov. Na ta način ne bo treba tiskovnih prestopkov odlagati do zasedanja porotnih sodišč. Češki listi večinoma simpatizirajo z novim osnutkom, češ, tiskovna svoboda bo ostala, vendar pa bo tudi ustvarjena zavest odgovornosti za resničnost napisane besede.

Če zmanjšanje budžeta. V posameznih ministrstvih se vrše prve priprave za sestavo novega državnega budžeta za l. 1925. Obstojni tendence, da se državni budžet v novem letu v duhu cele češkoslovaške gospodarske politike zmanjša in sicer tako, da se vsi državni izdatki reducirajo za 50%. Potemtakem bi bilo mesto 18 milijard današnjega budžeta predvideno za l. 1925 največ 12 milijard. Nesporo je, da bo tak načrt težko realizirati, vendar pa bo tudi to šlo. Ne smemo pozabiti, da je bil letošnji budžet za 12% manjši od lanskega in da se je država nahajala v znatno težjih gospodarskih razmerah, saj se je danes že marsikaj popravilo in je tudi industrijsko življenje živahnije. Varčevanje v državnem gospodarstvu bo omogočilo znižanje najneznosnejših davkov. Že lani je bilo ukinjenih ali znižanih 21 vrst raznih davkov, letos pa se bo delalo dalje v tej smeri. Vest o redukciji državnega budžeta je vzbudila bojazen, da se bodo spet znižale tudi plače. Podobno je bilo lanske leto, ko so uradništvu znižali plače, so in kri. Čutili so je bilo na vseh me-

nadejajoč se, da se bo vsled skoka češke krone na mednarodnih tržiščih življenje pocenilo. V službenih krogih izjavljajo, da se uradništvo nima ničesar bati, ker na znižanje plač nihče ne misli; celo narobe: nekateri vladni organi so za povišanje plač. Na uradniških plačah ne more država ničesar prištediti, zato je treba iskati drugega izhoda. Izgleda, da se bo štedilo pri nekaterih ministrstvih, zlasti pri ministrstvu Narodne Obrane, čigar budžet bo znatno znižan.

Če boj proti korupciji. Vsa pozornost češkoslovaške javnosti je trenutno obrnjena na boj proti korupciji. Zadnja izjava ministrskega predsednika Švehla proti korupciji kakor tudi proti strankam, ki izkoriščajo agitacijo proti korupciji za svoje strankarske interese, je izzvala živahen odmev. Dočim se je opozicija čemela na žolčljivo kritiko sedanjega sistema in naprtila vso odgovornost vladi, ne da bi bila stavila kak predlog za odstranitev tega zla, so vladne stranke začele pretresati zakonski predlog, ki ga je pripravila vlada in ki določa, da poslanci ne smejo za trajanja njih mandata biti člani nobene gospodarske organizacije in nobenega podjetja, ki dela za materialno korist.

Politične vesti.

* Seja glavnega odbora Demokratske stranke, ki bi se imela vršiti 16. tm. in definitivno določiti program glavnega kongresa stranke, je zopet odložena na poznejši čas.

* Iz narodne skupščine. V popoldanski seji 12. tm. je skupščina razpravljala o pogodbi z Japonsko in o konvencijah z Bolgarsko. Predsednik je javil, da je sprejel od verifikacijskega odseka obvestilo o verifikaciji 20 radičevskih mandator. Za pregled konvencij z Bolgarsko se je izvolil poseben odbor in sicer, ker se stranke niso poprej sporazumele, z glasovanjem. Opozicija je bila pri glasovanju slabo zastopana. V današnji seji (13. tm.) je na dnevnem redu poročilo verifikacijskega odbora in interpelacije.

* Nove intrige radikalec. Radikalski listi širijo vesti o novih ponudbah Pašiča Pribečevića. Dal bi mu baje 3-4 portfelje v vladi, če razbije demokratsko stranko. Nasproti temu stojita izjavi obeh demokratskih prvakov Davidovića in Pribečevića, da je demokratski klub slej ko prej solidaren v boju proti sedanjemu homogenemu režimu. Vse te vesti so le radikalski poskusi, da bi napravili nove zmede.

* Kuluk pokopavajo. Radikalska vlada, ki se je z uvedbo kuluka blamirala, ga je že umaknila za Bačko in Bosno, namerava pa baje sploh razveljaviti pravilnik. Sicer pa ugasnejo določbe o kuluku s 4. apr. tl., ker so bile uvedene z za-

jah, kjer je nemški narod prihajal v konflikte z drugimi narodi, na vseb o balah nemškega narodnega morja. Sama velenemška stranka je bila daleko manjša nego je bil njen vpliv na nemško javno življenje. Nemške teorije o pravici močnejšega in o potrebi gospodarske ekspanzije so vplivale celo na Marxa. Nemški idealizem, ki je v dobi romantike vplival tudi na prebujenje malih narodov, se je umaknil pred materialističnimi vodilnimi gesli. Tekovine modernih družabnih svoboščin so si Nemci lastili zase, za druge — zlasti za male narode — pa je veljala druga moralna, druga pravica, »drugi Boge. Na pr. nacionalizem. Nemci so ga smeli izpovedovati do šovinizma, drugim pa so ga zamerili in so širili med njimi razna ommamljiva gesla: internacionalizem, nezaupanje do kulturne vrednosti malih narodov itd. Pangermanizem je bil historično in filozofično maskirana gospodarska ekspanzija nemškega kapitala in veleposestva.

Svetovna vojna je bila doba njegovih največjih triumfov.

Bila pa je tudi doba njegovega padea. Pangermanizmu je dala zgodovina najboljši dokaz, koliko so vredne njegove zasnove. Povojna Evropa je urejena na vojni podlagi in sicer proti volji nemškega naroda. Iz velikih državnih teles Nemčije, Avstro-Ogrske in Rusije so nastale manjše nacionalne države. Niso nastale po načelu, da ima močnejši pra-

kononi o dvanaajstinah, ki pa s tem dnem ugasne.

* Novo republikansko vlado na Grškem je 12. tm. sestavil Papanastasin, ki je prevzel poleg predsedstva tudi zunanje zadeve in finance. Vsi ministri so pristaši republikanske Unije. Na Grškem pričakujejo izrednih dogodkov. Že 12. tm. sta bila izvršena atentata na angleško in rumunsko poslanstvo. Vlada mnenje, da gre za organiziran komplot monarhistov.

* Vprašanje Javorčine, ki je bilo od prevrata sem sporno med Češkoslovaško in Poljsko, je sedaj rešil Svet Zveze narodov v obojestransko zadovoljnost.

Dnevna kronika.

— Kraljica Marija je s prestolonaslednikom Petrom sinoči 12. tm. odpotovala na francosko Riviero, kjer ostane približno 4 tedne.

— Razne, celo gospodarske korporacije zahtevajo od nas, da bi jim morali celo občne zbornice s celimi kolone dolgimi dnevnimi redi objavljati brezplačno. Prijatelji, vse kar je prav. Mi smo dolžni dati svojim čitateljem zanimivo gradivo, pa ne obširnih oznanil občnih zborov itd. v uradniškem delu lista. Take stvari spadajo med oglase. Na željo smo pripravljene, v uradniškem delu kratko na oglaš opozoriti. To na znanje vsem korporacijam, ki imajo količikaj pridobitni značaj. Tudi drugih društev, objave so podvržene gotovi taksi.

— Smrtna kosa. Dne 11. tm. je umrl v Latkovi vasi pri St. Janžu p. Preboldu posestnik Franc Rojnik v starosti 62 let. Bil je vrl narodnjak in skrben oče svojih otrok. Naj v miru počival!

— Kaj so Sloveniji milostno dati? V razpravi o proračunu min. prosvete 12. tm. je finančni minister dr. Stojadinovič predlagal nekatere spremembe k raznim postavkam. Glede Slovenije je bilo določeno in sprejeto tole: 1. društvo za humanitarne vede prvotno določena subvencija v znesku 50 tisoč D se razdeli tako, da dobi gorenje društvo 35 tisoč in mariborsko muzejsko društvo 15.000 Din. 2. etnografskemu muzeju v Ljubljani se določi 45 tisoč, 3. muzejskemu društvu v Mariboru pa 15 tisoč, 4. dovoljene so tudi subvencije raznim narodnim gledališčem, tako mariborskemu 200 tisoč, novosadskemu 900 tisoč, skopljanskemu 1 milijon, subotškemu 300 tisoč D itd.

— Smrtna kosa. Dne 12. tm. je po kratki boleznii umrl v Ljubljani g. Ivan Pečnik, pisarniški ravatelj v pokoj, oče g. sodnega svetnika Frana Pečnika v Mariboru in tast uradnika pošt.-hraniš. g. Josip Mogoliča v Ljubljani.

— Obsojena madžaronska obrekovalca. V Murski Soboti izdaja Ferd. Hartner, bivši kandidat SKS, v madžarskem jeziku pisani list »Szabadsag«, v kate-

rem se na demagoški način hujskajo domaćini proti »prišlekom« ali »slavcem«. Dne 27. okt. 1923 je demokratska organizacija v Murski Soboti imela zborovanje, na katerem sta govorila dr. Žerjav in dr. Lipold, v debati tudi dr. Kovča in dr. Škerlak, predsedoval je pa notar Kodder. V »Szabadsagu« od 11. nov. 1923 pa sta lastnik lista F. Hartner in njegov urednik Ivan Rengeo prinesla poročilo, v katerem pravita, da so demokrati na tem zborovanju kakor navadno imenovali Prekmurce »narod hudodelcev« in »azijski divji narod, ki samo orožnike mori«, dalje da so imenovali Prekmurce »gnojni narod« itd. To žaljivo poročilo je »Szabadsag« ponovil 18. nov. 1923. Radi obeh člankov je vložil notar Kodder tožbo zopet Hartnerja in Rengeo, ki sta bila pri razpravi pred okrožnim sodiščem v Mariboru dne 12. tm. obsojena v smislu obtožbe radi pregreška žaljenja časti in sicer Hartner na 5000 D, Rengeo na 3000 D globe in v povračilo stroškov, v slučaju neizterljivosti pa vsak na šest tednov zapora.

— 17.500.000 D kredita za izplačilo invalidskih in draginskih doklad za čas od 1. jul. 1923 do 31. marca 1924 je končno odobril ministr. svet.

— Strašna nesreča pri gradnji nove ceste. Dne 12. tm. dopoldne se je pri gradnji nove ceste, ki bo vezala ob obali Trst s Tržičem, pod Sv. Križem, kjer so razstreljevali skalovje, zgodila težka nesreča. Popolnoma pripravljena mina je nenadoma eksplodirala. En delavec, neki Adolf Tassinetti iz Padove, ki ga je vrglo 15 metrov daleč, je ves razmesarjen, mrtev obležal na tleh, trije drugi, Anton Vučetič iz Zadra, stanujoč na Proseku, Ivan Mrak in Peter Valentinič pa so bili ranjeni, prvi težko, druga dva pa lahko. Kako je nastala nesreča, se ni moglo dognati.

— Spalna bolezen. Pred kratkim smo poročali, da je spala v Beogradu neka deklica več tednov, sedaj se je tak slučaj pojavil v Novem Sadu pri vojaku Lazaru Ačimovu iz Kovina. On spi neprenehoma že 2 tedna, ter ga je nemogoče zbuditi. Leži v bolnici, kjer ga umetno hranijo.

— Za madžarskega poslanika na našem dvoru je imenovan Andrija Hory. Pride te dni v Beograd.

— Časnikarji cele države pozvani na dvoboje. Spor med Howard Carterom in egiptovsko vlado radi Tutankhamenove grobnice je povzročil veliko polemiko v angleških in egiptovskih časopisih. Polemika se je vodila na jako temperamenten način in padlo je tudi veliko psov in žaljivk. Pri tej priliki se je čutil od strani angleškega časopisa razžaljen kajski odvetnik Shabila Bej, ter je poklical v Egiptu na dvoboje vse urednike angleških časopisov. Pozivu se je odzval samo eden. Dvoboje bi se imel vršiti v Parizu.

Hildebert Boehm je vodja odseka za proučevanje narodnostnih vprašanj pri političnem kolegu v Berlinu. Knjigo bodo tedaj Nemci smatrali za nekaj avtoritativnega: pisec pozna probleme in jih tudi pravilno rešuje.

Ne trdim, da jih avtor ne pozna. V splošnem je dokaj dobro poučen; predelal je pač ogromno virov, ki jih sicer ne navaja. Knjiga, ki obsega 335 strani velike osmerke, je posvečena spominu »der zahlöseten stillen Helden des Grenzlandkampfes«, pri čemur omenja tudi Koroško, Vzhodno Galicijo, Belo Rusijo, Irsko in Macedonijo. Bilo bi preobširno, podati le shemo njegovih izvajanj, ki so obilno podprta z zgodovinskimi podatki. Občudovati je treba nemškega strokovnjaka za nacionalne probleme, kako zna iz množice objektivnih ali vsaj zgodovinsko dogmatičnih dejstev izgraditi subjektivno zgodovino narodov, ki očitno sestoji iz samih argumentov za nemško nacionalno supremacijo. Naj podam le nekoliko glavnih potez, ki kažejo, kako kakega zrelišča proučuje dr. Boehm narodnostne probleme Evrope.

(Konec prih.)

* Europa irredenta. Eine Einführung in das Nationalitätenproblem der Gegenwart. Von Max Hildebert Boehm, 1923. Verlag von Reimar Hobbing in Berlin.

Ignotus:

Slovani in Nemci.

1. »Europa irredenta«.

Znani Houston Steward Chamberlain se je v svojem delu »Temelji XIX. stoletja«, ki je v devetdesetih letih vzbudilo ogromno pozornost, povzpela na višek germanske samozvesti. »Ugotovila« je, da ima germanska rasa v zgodovini slovečta posebno mesto in vodilno vlogo. Ona bo preobrazila Evropo. V ta namen pa se morajo sporazumeti Nemci in Rusi, zakaj Slovani so po Chamberlainovem mnenju samo rudimentarna, nerazvita panoga Germanov.

Chamberlain — Francoz po krvi. Anglez po vzgoji in bivališču. Nemec po čustvovanju — je govoril Nemcem iz sra. Prav posebno so mu odobraval pangerman, katerih ideologijo je sprejel in razširil. Pangermanizem ni navaden strankarsko-političen program: to je cel svetovni nazor, ki sloni na gospodarskih in filozofičnih teorijah. Pangermanizem poteka od nemške pojmovane »Geschichtsphilosophie«. Rusko slavjanofilstvo in poljski mesijanizem sta nekaj podobnega. Toda ker so Nemci daleko manj mistični in sentimentalni kakor Poljaki in Rusi, je pangermanska ideologija dobila realnejši pomen. Postala je političen ideal, vtelesila se je v Bismarcku in prešla v credo Wilhelma II. Kriaticca c. »Herrenvolk« je dobila me-

vico nad slabejšim, temveč po načelu sodobne demokracije: vsi narodi imajo ne glede na velikost pravico do državne in kulturne samostojnosti. To načelo ni historično, kakor je načelo o germanski nadvladi, ni gospodarsko imperijalistično, ker določa meje med narodi, ne sloni na nikakih apriornih premisah, temveč na doslednem izvajanju premise, da je vsak človek enakopraven član družbe in da ima tedaj tudi vsak narod teoretično pravico do enake svobode. Od Nemcev je samo proletarijat priznal pravilnost tega načela. Najaktivnejši politični sloji nemštva so proti sedanjim rešitvi. Njihova ideologija že po svojih osnovnih premisah nasprotuje »razkosanju« Evrope. Že od preobrata se v Nemčiji in deloma tudi v Avstriji kopiči literatura o nacionalnih problemih. Pangermani in njihovi bližnji ali daljni trabanti ne zamerijo zapadnim državam samo tega, kar so storile Nemčiji (k temu pravzaprav niso moralno niti upravičeni, ker stoje na stališču, da je pravica last močnejšega, ki slabejšemu ni odgovoren) ampak jih mrzijo tudi zaradi tega, ker so pobunili »obrobne narode« Nemčije in Rusije in jim omogočili ustanovitve lastnih držav. S tem so preprečili »zgodovinsko misijo« nemštva, ali z drugimi besedami: gospodarsko in nacionalno ekspanzijo nemštva.

Značilno delo te vrste je izšlo koncem lanskega leta v Berlinu. Ima naslov »Europa irredenta«. Avtor dr. Max

Mariborske vesti.

Maribor, 13. marca 1924.

Falzifikatorji kolkov razkrinkani.

Številne aretacije v Mariboru, v Bosni in Graden. — Kolke je tiskal nekdanji mariborski tiskarnar Rabišch. — Dobro organizirana družba.

Po Mariboru se zelo veliko govori o aferi s ponarejenimi kolkmi. Da pride v javnost in da se ne bodo trosile razne gorostasne govorice, hočemo potek zadeve natančneje opisati. Dne 25. februarja je prinesel sluga spedijske tvrdke Grom na Meljski cesti finančnemu ravnateljstvu 2 kolkca po 10 Din., katara sta se zdela vsem na prvi vid sumljiva. Ravnateljstvo jih je takoj oddalo kemičnemu preizkuševalnemu zavodu, kateri je dognal, da so kolki ponarejeni. Finančno ravnateljstvo je zadevo takoj oddalo policiji, nakar je bila izvršena preiskava pri tvrdki Grom, kjer pa niso ničesar našli. Nameščenci so trdili, da so ti kolki kupljeni v tobakarni Golež, kjer je napravila policija tudi hišno preiskavo, a ničesar našla. 26. febr. je prišlo policiji še nekaj falzifikatov v roke. Zasedovanje se je najostreje nadaljevalo. 1. marca je že bil aretiran na ognj Aleksandrovič in Mlinske ceste neki Dragoslav Milosavljevič iz srezu Resavskoga, ki je bil osumljen falzificiranja; izvršena je bila na njegovem domu hišna preiskava, kjer se je našla dopisnica, poslana iz Bosne, kjer naroča neki trgovec 2000 komadov T. zn. (t. j. taksonih mark), po 10 Din. Razum tega so našli pri njem tudi 25 škatel vtihotapljenega cigaretnega papirja. Sum je bil torej upravičen in on je bil predan v zapore okrožnega sodišča. Dognalo se je, da je ta Milosavljevič nameščene pri Krstiču, da za njega potuje ter da je brez premoženja. Krstič, nekdanji carinski posrednik ima trgovino s senom; poročen je z neko Mariborčanko, ki ima papirno trgovino na Aleksandrovi cesti. Izvršena je bila preiskava tudi pri njem in se je našlo v njegovem skladišču v senu 14000 falzifikatov kolkov po 10 Din., jako dobrih, tako da jih človek od pravih skoro težko razloži. Dognano je tudi, da je od teh kolkov prodal Milosavljevič 100 komadov tvrdki Grom. Razum tega je pa Krstičeva gospa prodajala te kolke tudi v trgovini. Krstič in njegova gospa sta bila aretirana in oddana v zapore okrožne sodnije. Ker se je pa našla pri Milosavljeviču naročilna karta iz Bosne za 2000 komadov kolkov, je tukajšnji policijski komisariat zahteval od bosanskih oblasti, da izvrše pri vseh osebah hišno preiskavo, ki so poslale naročila v Maribor. Zaprli so v Bosni 3 osebe.

Sledovi za falzifikatorji pa so vodili proti severu in osumljena je bila nekatera tovarna v Graden. V poteku preiskave je bil aretiran od graške policije Karol Rabišch, nekdanji lastnik tiskarne v Mariboru. 1919. leta se je od tu izselil in kupil neko gostilno v Graden. Ker se mu pa ni obnesla, jo je prodal in začel tiskarno z enim strojem. Ko se je pri njem izvršila hišna preiskava, je našla policija na svoje začudenje mesto rudečih 10 Din. kolkov rujava pet dinarske. Imel je namreč 20.000 komadov. Na vprašanje komisarja, ali jih ni več tiskal, je odgovoril, da je, a prvi so se mu pokvarili in jih je sam zažgal, drugih 20.000 je bilo pa dobrih. Razum tega se je našlo pri njem še veliko gumiranega papirja, ki je bil namenjen v to svrhu. Razum tega se je našla pri njem še faktura tega papirja, ki je bila istavljena od neke tvrdke iz Dunaja. Ves material mu je bil zaplenjen, on pa oddan v zapore v Graden. — Ne taji falzificiranja kolkov, pač pa o 10-dinarskih noče ničesar vedeti.

Kolkov je 2000 komadov pri Rabišču naročil neki Dobrovnik, vlomilec, tat, sploh vse, samo ne pošten človek, zasledovan od tukajšnjih in inozemskih oblasti, ki je pa zavohal zasledovanje ter ubežal najbrže v Čekoslovaško. V zadevo je zapleten neki Peter Nemec, ki igra sploh važno vlogo pri sodniji, prvič radi tihotapstva in drugič radi falzificiranja monopolskih trakov po 50 Din., ki jih je zaslužila finančna oblast v sporazumu z policijskim ravnateljstvo v Graden. — Nemca so dolgo zasledovali in ga končno

vlovili v Ljubljani 6. marca. Tako tički sedaj lahko zastoj živijo jim ni potreba denarja.

Policijski komisariat bo izstavil v oknu pri zglasevalnem uradu na Slomškovem trgu falzifikate na ogled ljudstvu in zraven opis, da se bo občinstvo lahko varovalo pred nakupom. Ako bi pa kdo dobil kakšen falzifikat v roke, se prosi, da ga takoj izroči policijskemu komisarijatu.

—□—

m Veliki župan dr. Ploj v Mariboru. Veliki župan g. dr. Ploj je prispel danes 13. tm. z vlakom v Maribor ter prevzame jutri uradne posle.

m Smrtina kosa. V Lajteršbergu št. 46 je umrla Marija Prah, hčerka čevljarja, stara 2 leti. — V Šolski ulici št. 2 Roza Kümvald, hčerka ključavničarja, stara 6 mesecev.

m Upokojitve pri mariborski policiji. Pri policijsk. komisarijatu so bili upokojeni na lastno prošnjo: pristavi F. Gulin, Iv. Senica, Jos. Schweiger in Fr. Vidic, oficijal Iv. Karara ter pol. agenti Fr. Bizjak, Angel Cimoiti, Val. Grobler, Lud. Kovačič, V. Ščuka, Ljud. Vovk, Ant. Štohelj, Jos. Cotič, Vinko Goršič in Miha Jug. Vest nekaterih listov o redukciji ni točna.

m Miloščina za mariborsko narodno gledališče. Kakor poročamo na drugem mestu, je bilo v proračunu ministrstva prosvete sprejetih tudi 200.000 D kot podpora za mariborsko gledališče v kljub temu, da se je vladni potom deputacij in potom spomence dokazala absolutna nezadostnost te miloščine in v kljub temu, da se je dokazalo, da so nekatera druga gledališča dobila celo več nego so zaprosila, dočim je naše gledališče dobilo komaj petinko zaprosenega in potrebnega zneska. Nov dokaz, kako ljubijo gospodje radikale, ki so delali proračun, nas obmejne Slovence in kako »visoko« ceniijo važnost naše obmejne postojanke!

m Predavanje o Makedoniji, ki ga je podal v pondeljek g. kapetan v p. g. Kovač, je bilo jako zanimivo in je pokazalo, kako bi se dalo makedonsko vprašanje v boljši upravi veliko lažje rešiti v prid prebivalstva in cele države. Njegova kratka dosedanjih razmer v Makedoniji je bila gotovo čisto »mesma«. Predavanja se je udeležilo čez 100 ljudi, kar je znamenje, da se občinstvo jako zanima za potpisna predavanja.

m Brankov večer. Na sinočni seji Slovanske čitalnice je bilo sklenjeno, prirediti dne 5. aprila jubileja srbskega pesnika Branka Radičevića posvečeni večer, ki bi zbral zopet enkrat Srbe, Hrvate in Slovence na prijetni družabni prireditvi. Hkrati je bil kooptiran v odbor Slovanske čitalnice g. brigadir polkovnik Nikolič.

m Ljudska univerza. Prihodnji ponedeljek dne 17. tm. predava g. inž. Janko Kukovec o krizi individualizma. Predavatelj bo govoril o pomenu posameznika v človeški družbi in o njegovem razmerju do vseh socialnih vprašanj. Začetek točno ob pol 20. uri (mala kazinska dvorana).

m POZIV. Večina slovenskih članov gostilničarske zadruga poziva vse narodno misleče člane na skupni sestanek, ki se vrši v četrtek dne 13. tm. v Grajski kleti ob 9. uri zvečer. Skrajni čas je, da pride zadruga v slovenske roke, zato je vsakega člana sveta dolžnost udeležiti se sestanka, ker stori s tem svojo narodno dolžnost.

m Popravite strešne žlebe! Prejeli smo: Ze v jeseni o priliki asfaltiranja pločnikov smo opozarjali na pomanjkljivost strešnih žlebov. Pa tako stavbeni urad, kakor hišni posestniki se za to niso dosti zmenili. Zato pa sedaj na spomlad, ko se tali sneg in nastopa deževno vreme, skoraj ni mogoče iti po pločnikih, ker voda kar curkoma teče s streh in strešnih žlebov. V Gosposki ulici po nekod skoraj ni mogoče priti v trgovine, ne da bi se pri tem pošteno ne zmočil. Nič boljša ni v drugih ulicah. Bil bi skrajni čas, da nekdo v tem pogledu napravi red.

m Interesantom za velesojem v Pragi. Mariborska tiskarna dd. oddaje legitimacije za praški velesojem in naročne karte za stanovanje. Navodila so ista kot lansko leto, samo glede znižane vožnje se pripomni, da je začasno dovoljena samo za CSR.

m Kompozicijski večer Winterhalter se na splošno željo dne 13. marca Veliki kavarni ponovi.

m Otroka je hotela »podariti« stanovaljski komisiji. Dne 12. marca je prišla v stanovanjski urad ob pol 13. uri neka Eva Weber, žena delavca Linningerja, ki stanuje s svojim možem v neki mali sobici. Pred letom je vložila prošnjo za nakazilo drugega stanovanja; prošnja je pa ostala nerešena. Sedaj se ji je zdelo to čakanje preneumno in je hotela podariti otroka stanovanjskemu uradu. Položila je otroka v uradu na mizo in hotela oditi. Ko pa je zagledala stražarja, se je premislila in z otrokom vred zopet odšla.

m Bitka na Tržaški cesti. Trije potepuhi, ki ne vedo, kaj je moje in kaj je tvoje, neki Ferdinand, Karol in Anton Pisk, radi vlačugarstva iz Maribora izgnani, so se v sredo napili nekje na Tržaški cesti in začeli prav po domače razgrajati in nadlegovati mimoidoče občinstvo. Če se je pa kdo kaj izrazil, so ga pa še natepli. Občinstvo je telefoniralo na policijsko postajo, naj jih reši teh pretepačev, nakar sta res prišla 2 stražarja, katara jim pa nista bila kos. Morali so priti še trije. Eden lopovov je dobil težko poškodbo po glavi, drugi se je pa sam parkrat zabodel z nožem. Na pomoč pa je prišel potepuhom še neki Karl Švanimik, plepar, stanujoč v Dajnkovi ul., hotel tičke oprostiti ter kričal na stražarje: »Verfluchte Cichenpakaschi, ich werd euch schon die Geschichte versalzen!« Tudi on je bil aretiran. Ti gospodje in flagranti so že znani v zaporih in poznajo dobro občinske pravilnike. Zato si takrat, ko grejo v zapor, obleke in čevlje popolnoma raztrgajo, ker vedo, da dobijo takrat, ko so izpušeni, nove obleke. Tokrat se jim pa to ni posrečilo, ker jih je policija zvezala. Mislimo, da si bodo vagabundi sedaj premislili trgati obleko.

m Virtuoz na harjo brata Mostler, znameniti akrobati, 2 Edison. Kaupaty trio in Mara Zlatarjeva z novim programom so glavne atrakcije Klub-barovega programa od 1. do 15. marca. Na glasovir igra komponist Pepo Winterhalter.

Narodno gledališče.

REPertoire:

Sreda, 12. marca »Čarostrelec«, C.

Četrtek, 13. marca: »2x2=5«, Ab. B.

Petek, 14. marca zaprti.

Sobota, 15. marca: »Mogočni prstan«. Ab. E (kuponi).

—□—

Hudožestveniki v Mariboru. Kakor že javljeno, se je tudi gledališka uprava v Mariboru odločila povabiti svetovne dramske umetnike na enovečerno gostovanje. Ker je pa to gostovanje zveza z velikimi stroški, je treba, da ve gled. uprava že vnaprej vsaj približno število posetnikov. Rok za prijavo je bil do 10. tm. Sedaj se je odločila uprava podaljšati rok za prijavo do 15. tm. Kdor reflektira na to izvanredno zanimivo, strogo umetniško gostovanje, naj blagovoli do 15. tm. rezervirati prostor pri dnevni gledališki blagajni. (Telefon št. 382.) Cene prostora: lože 400—600 D. sedeži 25—100, stojišča 20 D. dijaško 10 D.

Film.

I. Mariborski bioskop. Od danes do vključno nedelje se predvaja »Tajinstvena podmornica«, III. del, v 8 činih. V glavni vlogi Eddie Polo. Amerikanska senzacija. Razentega je še drama v 2 činih: »Joe Martin čuva moralo«.

Orjuna.

Obvezni plenarni sestanek. V soboto 15. tm. ob 20. uri se vrši v mali dvorani Narodnega doma obvezen plenarni sestanek članstva mariborske in študentske organizacije. Ker je dnevni red jako važen, se se sigurnostjo pričakuje gotove udeležbe in se bode smatral vsak neupravičen izostanek kot kršitev disciplinarnega reda. Nacionalisti, zavedajte se važnosti našega pokreta. Samo v disciplini in enotnem skupnem delu je pričakovati zmage naših končnih ciljev, za katere se borimo. Zdravo! — Tajnik.

Orjuna študenti. Uradne ure tajništva vsak ponedeljek in vsako sredo od 7.—8. ure zvečer v Čitalnici Narodni dom. Sprejema se istotam tudi članarino za letošnje leto. — Zdravo! Tajnik.

Kultura in umetnost

x Smetanov jubilej. V proslavo Smetanove stotnice izda Tiskovna zadruga v Ljubljani, jubilejni spis, ki izide koncem marca v posebni knjižici.

x »Nova Evropa«. Osmi številka »Nove Evrope« prinaša nastopne zanimive in aktualne članke: Naši osnovni pogledi (J. Zubović); Iz Radnog kola »Nove Evrope«; Val se vrača (R. L. Knežević); Propadanje intelektualca i kriza intelekta (dr. I. Herzog); Ekonomski pregled. Pitanje honorisanja bonova izdatih pri markiranju novčanica Austro-Ugarske Banke (I. Belin). Pozorišni pregled. »Vučjak« od Krleža (L. Popović); Gostovanje Hudožestvenika u Zagrebu (B. Livadić). — Knjige i listovi. Prihodnja številka bo posvečena združništvu.

Sokolstvo.

o Sokolsko društvo v Mariboru priredi dne 22. marca 1924 ob 20. uri zvečer v Narodnem domu akademijo naraščaja. Spored akademije obsega poleg telovadnih tudi glasbene in druge točke. Naraščaj bo podajal skoro izključno same nove telovadne skladbe, ki bodo po svoji pestrosti in življenju zadovoljile občinstvo v polni meri. Naša dolžnost je, da se te akademije udeležimo polnoštevno, da pokažemo s tem našemu naraščaju, da se za njegovo delo zanima in da nam je njegov napredek in razmah pri srcu. Ne bi bilo lepo, ako bi se ponovil lanski slučaj, ko je naraščaj telovadil pred skoro prazno dvorano. Na svidenje! Zdravo! — Naraščajev odsek Sokolskega društva v Mariboru.

Celjske vesti.

Redukcija pri celjski policiji. Reducirani so s pokojnino pristav Jos. Strmšek ter agenta Karl Ljubič in Al. Širok.

Ljudsko vseučilišče v Celju. Prihodnji ponedeljek 17. marca predava ob pol 20. uri v risalnici deške meščanske šole gimnazijski profesor g. dr. Nikolaj Omerza o antičnem gledališču ter starogrški in rimski drami. Svoje predavanje bo tudi ponazoril z nekaterimi slikami.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. V nedeljo 9. tm. zvečer je nastal ogenj v Vernikovi baraki poleg Omerzove trgovine. Nevarnost je bila, da se ogenj razširi na sosednja poslopja, vendar se je posrečilo, ga pravočasno omejiti. Kako je nastal ogenj, se ne ve. V baraki so spali delavci, vendar so še pravočasno ušli požaru. — V soboto 8. tm. je bil redni občni zbor Čitalnice, kjer se je izkazalo vsestransko živahno delovanje društva v prošlem letu v prid naše narodne stvari na severni meji. Prva hvala za to gre požrtvovalnemu predsedniku g. dr. Pučniku, ki je z večletnim vztrajnim delovanjem ustvaril iz društva spedišče našega narodnega kulturnega življenja. Zborovalci so mu izkazali svojo priznanje najlepše s tem, da so ga soglasno izvolili predsednikom tudi za bodoče poslovno leto. — V soboto 15. tm. se vrši ob pol 20. uri v hotelu »Beograd« redni letni občni zbor tukajšnjega Sokolskega društva.

Objave.

§ Odborova seja ISSK Maribor se vrši v četrtek 13. tm. ob 20. uri v klubovi sobi v Grajski kleti. Prisotnost obvezna. — Tajnik.

§ Anonimnemu poročevalcu. Gospod G. dobiva že 8 mesecev anonimna pisma o gotovi osebi, katero dolži vseh mogočih nečastnih dejanj. Gospod G. prosi anonimnega pisca, da ga pusti v miru z osebami in stvarmi, katere njega prav nič ne interesirajo. Obrne naj se na pristojne osebe, drugače bo predal gospod G. vsa ta pisma policiji. 542

§ Orkestralni odsek Glasbene Matice v Mariboru vabi vse svoje redne in sodelujoče člane na izredni občni zbor, ki se vrši v petek, dne 14. marca tl. ob 20. uri zvečer v prostorih Matice po sledečem dnevnem redu: 1. poročilo o odstopu celokupnega odbora orkestralnega odbora; 2. volitve novega odbora in 3. slučajnosti. Ker je ta občni zbor za nadaljni obstoj orkestralnega odbora velike važnosti, je dolžnost vsakega člana, da pride na občni zbor.

§ Prihodnja odborova seja Zdravniškega društva v Mariboru se vrši v petek 14. marca t. l. ob 6. uri zvečer v kolo-dvorski restavraciji v Mariboru.

§ Mariborska podružnica Sloven. planinskega društva javlja, da se vrši njen V. redni občni zbor v četrtek 20. t. l. ob 19. uri zvečer v restavraciji Narod. doma v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelnika, 2. tajnika, 3. blagajnika, 4. računskih pregledovalcev, 5. markacijskega odseka, 6. odseka za gradbo koč pri Ribniškem jezeru, 7. volitev novega odbora za dobo 3 let, 8. sl.čajnosti. Ker gre za volitve novega odbora, se vabijo vsi člani k polnoštevilni udeležbi.

Sport.

4 Olimpijski dan 1924. Jugoslovanski Olimpijski odbor je določil letošnji Olimpijski dan na 13. aprila enotno za vso državo. Olimpijski dan se bo vršil tudi v Ljubljani ta dan. Dohodki prirediteljev namenjeni predvsem za udeležbo naših športnikov na Olimpijadi, ki se vrši letos poleti, ter upamo, da bo občinstvo po svojih močeh podprlo prireditelje.

4 Olimpijske srečke se razdele te dni v nadrobno prodajo. Zrebanje je v juniju. Čisti dohodek je namenjen v omogočenje udeležbe naše države na Olimpijadi v letu 1924. Cena srečke je 10 D. Od prodaje srečk je odvisno, ako bo mogla država stopiti v tekmovalstvo s skoro 50 narodi sveta ter pokazati svoja kulturna stremjenja. Vse države žrtvujejo o-

gromne svote za svoje tekmovalce, pri nas dosedaj ni bilo mogoče pri vladi ničesar doseči ter je treba po znanem reku »Uzdaj se n se i u svoje kluse« poizkusiti vsaj v javnosti, kotiko zamoremo športniki sami. Upajmo, da nas bo občinstvo razumelo in podprlo.

Gospodarstvo.

g Novosadska blagovna borza 12. t. m. Pšenica baska 332.50, sremska 335, ječmen baški 335, oves baški 257.50, koruza baska 250, fižol pisan 560, beli 700, moka »0« 525, »6« 320.

g Zakon in naredba o priskitni poravnavi izven konkurza. Zbirka zakonov XV. snopič. V Ljubljani 1924. Izdala Tiskovna zadruga. Naše gospodarske kroge opozarjamo na zgoraj navedeni zakon, ki je pravkar izšel pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

g Pozor, razstavljalci v Zagrebu! — Uprava Zagrebskega velesejma opozarja vse one razstavljalce, kateri nameravajo na letošnjem sejmu sodelovati, da v pravem času časa npošljejo svoje zglašilnice. Z 27. marcem stopi v veljavo § 3. sejskega reda t. j. da prijavnica mora dospeti najkasneje mesec dni pred dnevom otvoritve. Poznejše prijavnice se uvažujejo s povišanjem najemnine za 30%. Dosedanjim zglašalcem javlja uprava Velesejma, da jim je prostor zasiguran. Potrdila o dodeljenih prostorih se interesentom že razpošiljajo. Onim, ki se prijavijo po predpisanem roku, ne jamči uprava za prostor.

Velika kavarna

1/2.9. zvečer 1/2.9. zvečer

Četrtek 13. marca

kompozicijski večer
WINTERHALTER

se ponovi

Sodeluje pojačan salonski orkester KAPLANEK in virtuoz na harfo

Dirigent: J. KAPLANEK

Na glasovirju: Komponist

366 3—3

Hiša v mestu

z gospodarskim poslopjem, vrtom, sadnim drevjem in trto na prodaj. Poizve se v Plinarski ulici št. 17, pisarna družbe »Promesa«, 539 5—3

Ne pozabi naročnino!

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da so vse govore, katere sem širil o gospe Jerin neresnične in jih preključem ter se gospe zahvaljujem, da je odstopila od sodniškega postopanja.

Maribor, 13. marca 1924.
566 Martin Gnus.

Zanesljiva in preiskavana

SEMENA

za zelenjavo in cvetlice do-bite kakor vsako spomlad v vrtnariji J. Jemec, Raz-lagova ulica 11 in na stoj-nici Glavni trg. 506 10—8

Po lastni ceni

za reklamo prodajamo

čepice po D 45-

in ostalo blago brez konku-rence!

B. Veselinović & Co.

Maribor, Gosposka ulica 26

Novosti prihajajo! 128

KEMIČNA PRALNICA IN BARVARIJA JOS. REICH, LJUBLJANA

podružnica Maribor

uljudno naznanja, da je s 1. marcem

preselila svoje poslovalnico iz

Gosposke ul. 38 v Slovensko ul. 8

dvorišče desno

472

Mednarodni spomladanski velesemenj v Pragi

v dneh 16.—23. marca 1924.

2500 razstavljalcev domačih in tujih. Posetniki iz vseh evropskih in prekomorskih držav.

Nudi največjo izbiro vseh vrst priznane solidnih in svetovnoznanih čehoslovških izdelkov na:

Splošnem velesemnju razstavi dobaviteljev hotelske in gostilniške obrti, razstavi pohištva in godbenih instrumentov, na avtomobilski razstavi ter na razstavi stavbenega materiala in potrebščin

Posetniki imajo poleg ostalih ugodnosti 33% popust na čsl. železnicah. Posetnikom niso potrebni vizumi. Velesejska legitimacija upravičuje k prihodu v CSR in povratku.

Informacije daje:

421

Čehoslovški konzulat, Ljubljana.

Putnik d. d., Ljubljana, Aleksandrova c.

Aloma Company, Ljubljana.

Pohištvo

astnih izdelkov za spalno in je-čilne sohe najceneje v zalogi Šereer in drug. Vetrinjska ul. 2. 106

Zamenja se lepo stanovanje (5 sob, kuhinja, kopalnica in predsoba ter ostale prikljline) v sredini mesta tik Glavnega trga za vsaj enako veliko v bližini parka, z vsaj nekaj vrta. Ponudbe pod »Zamena« na upravo »Tabora«. 10—1

Otročja posteljčka na prodaj. Koroščeva ulica 7/L, vrata 5. 564

V jetnišnici se takoj oddajo po-milje. Pismene ponudbe na upravo. 567

Vila z dvema stanovanjema, vr-tom in enim oralom njive, stoječa na maji Studenc, se radi preselitve proda. Naslov v upravnistvu lista. 550 2—2

Moderno in higijensko ure-jeni brivski salon Fr. Novak, Aleksandrova cesta 22, se cenj. občinstvu priporoča, prvovrstna postrežba, gg. gosiom in abo-nenim na razpolago predalnik za lastno brivno orodje. Urad-nikom in poduradnikom v predplačila popust. 2622 50-33

PREMOG iz svojega premogo-kopa pri Veliki Nedelji pred-a-ja »Slovenska premogokopna družba« z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1/L. 290

O. Medica

Ravnokar došla nova izbira mo-dernih moških klobukov od D 90 naprej

556

Gosposka 15

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(66)

Medtem so mu prinesli zajtrk — pre-prost pšenichen kruh, nekoliko svežih oljk in lahko belo vino. Julijan je pil in jedel, ne da bi bil prekinil delo; zdajci pa se je obrnil in je kažoč na zlati krožnik z oljkami vprašal svojega najljubšega suž-nja, ki ga je privedel iz Galije in ki mu je strigel pri jedi:

— Čemu si vzela zlatega? Kje je lon-čeni krožnik?

— Oprosti, gospodar, razbit je.

— Na koščke.

— Ne, rob je odlomljen.

— Prinesi ga.

Suženj je odšel in čez nekaj trenutkov prinesel lončeni krožnik z odkrhanim krajcem.

— To ni nič — ta bo še dolgo držal, — je velel Julijan in se je dobrosrčno nasmešnil.

— Prijatelji, opazil sem, da razbita po-soda drži deli časa in boljše nego nova. Priznavam, da je to slabost: preveč sem se navadil starih reči; le v njih nahajam posebno lepoto, taisto, ki me duži s sta-rimi prijatelji. Bojim se novotarij, mrzim izpremembe: starega mi je zmeraj žal, tudi če ni bilo nič prida. Staro je tako u-dobno, tako prisrčno...

Nasmehnil se je bil lastnim besedam: — Glejte, kakšne misli prihajajo vča-sih človeku nad razbito lončeno posodo!

Junij Mavrik je potegnil Hekebola za rob njihovega oblačila:

— Slišiš? Tu spoznaš njegovo natu-ro: tako kot razbitega krožnika se okle-pa tudi polmrtvih bogov. Glej, o čemur zavisi usoda sveta!

Julijan je bil sredi dela; od ediktov in zakonov je prešel k zasnovam o bodoč-

nosti: V vseh mestih cesarstva je name-raval osnovati učilišča, katedre, čitalni-ce, predavanja o helenskih dogmah; ho-tel je določiti enotne molitve in epite-me, potem filofične pridige in zavetišča lu-biteljev modrosti, ki se hočejo dočista po-svetiti razmišljanju in znanosti.

— Kaj meniš? — je zašepetal Mavrik do Hekebolovega uhlja — samostani na čast Afrodite in Apolona! Zmeraj lepše, kaj?...

— Da, prijatelji, vse to bomo izvršili s pomočjo bogov, — je zaklical Julijan. — Galilejci bi hoteli prepričati svet, da ima-jo le oni pravico do usmiljenja; ali usmi-ljenje je dano vsem flozofom, najsi slu-žijo temu ali onemu bogu. Prišel sem, da oznamim svetu novo ljubezen, — ne su-ženjsko in praznoverno, temveč ljube-zen, ki je prosta in vesela kakor olimpsko nebo.

Premiril je navzoče s vprašujočim pogledom. Na uradniških obrazih pa ni bilo tega, kar je bil pričakoval.

V dvorano je stopilo več odposlancev krščanskih retorikov in filozofov. Ne-davno je bil namreč objavljen edikt, ki galilejskim učiteljem prepoveduje pouče-vati helensko govornišvo; krščanskim retorijem je bilo danó na prosto, da se ali odpovedo Kristusu ali pa zapuste šolo.

Pred Avgusta je stopil eden izmed od-poslancev; bil je mršav, bojazljiv starec, podoben stari operuhani papigi: spre-mi-ljala sta ga dva rdečelica, naphana sko-larja. Starec je nosil v roki pergamentni zvitek.

— Usmili se, najpobožnejši!

— Kako te kličejo?

— Papirijan, rimski državlján.

— Torej, dragi Papirijan, saj nočem nič hudega. Narobe. Ostanite le pri vaši galilejski veri.

Starec je padel na kolena in objel car-jeve noge.

— Štirideset let poučujem slovnicó. Poznam Homerja in Hezioda tako kakor drugi...

— Kaj pa prosiš pravzaprav? — je vprašal Avgust in se namrgodil.

— Sestoro dece imam, car, in vsi so še majhni. Ne jemlji jim zadnje skorjice kruha. Učenci me ljubijo. Le vprašaj jih... Mar učim kaj napačnega?

Papirijan je bil tako vznemirjen, da ni mogel nadaljevati; kazal je s prstom na svoja dva učenca, ki sta bila hudo zmedena od zadrege in sta boljbolj rdela, ne vede kam djeti rok.

— Ne, prijatelji moji! — ga je preki-nil car tiho in odločno. — Zakon je pra-vičen. Po mojem mnenju ni prav, da bi krščanski učitelji tolmačili Homerja, hkratu pa tajili tiste bogove, ki jih je o-znanjeval Homer. Če menite, da so naši modreci pisali same bajke, tedaj pojdite v krščanske cerkve in razlagajte ondi Matevža in Lukeža. Pomnite, Galilejci — storil sem to v vaš lasten prid...

Eden izmed retorjev je zamrmral:

— Naj pa v lasten prid poginemo od gladi!

— Krščanski učitelji, če se bojite, da se ne bi onečastili z žrtvenim mesom in žrtveno vodo — je nadaljeval Julijan, ne da bi se bil dal motiti — pokaj se ne bo-jite, da vas onečasti to, kar je nevarnejše od mesa in vode — lažnjiva modrost! Pravite: »blagor jim, ki so ubogi na du-hu«. Pa bodite tudi vi ubogi na duhu. Mar mislite, da ne poznam vaših naukóv? O, poznam jih boljše nego kdorkoli iz-med vas. V Galilejeve zapovedi sem pogledal tako globoko, kot vi niste sanjali niste. Toda vsakemu svoje: pustite našo ničemurno modrost, našo revno he-lensko učenost. Čemu naj vam bodo za-siripljeni vrelci? Saj je vaša modrost višja! Mi smo za kraljestvo tega sveta, vi za kraljestvo — onega. Le pomislite, nebeško kraljestvo pač ni premajhna na-

grada tako ponižnim in potrpežljivim lu-dem kot ste vi. Dijalektika vas še zapele v skušnjave — v svobodomiselno krivo-verstvo. Zares! Bodite vendar nedolžni kot otroci. Ali ni božansko neznanje ka-pernaumskih ribičev vzvišenejše nego Platonovi dijalogi? Vsa galilejska mo-drost se da izraziti z eno samo besedo: veruj! Kot dobri kristjani bi vendar bili morali še pozdraviti moj zakon. Ne zo-perstavlja se pač vaš duh, temveč meso, kajti greh je zmeraj sladak. To je vse, kar sem vam hotel povedati. Nadejam se, da mi boste odpustili in nazadnje še pri-znali, da je rimski cesar bolj vnet za zve-ličanje vaših duš nego vi sami.

Miren in zadovoljen s svojim govo-rom je šel skozi gručo retorjev.

Papirijan, ki je vsevidil klečal na ko-lenih, si je pulil redke sive kodre:

— Zakaj? Matj nebeška, čemu mora-mo toliko trpeti?

Ko sta učenca videla gorje svojega učitelja, sta mu z nerodnimi, zardelimi šakami otrla udirajoče se solze.

VI.

Cesar se je dobro spominjal neskon-kih sporov med pravoslavni in artijanci na milanskem koncilu za Konstancijevega vladanja. Sklenil je, da napelje to sovra-štvo na lasten mlin in je po vzgledu svo-jih prednikov Konstantina Velikega in Konstancija odredil sklicanje cerkvenega zbora.

(Dalje prihodnjik.)

Strogo po predpisih.

Mlada vdova: »Zakaj se pa pravza-prav ne poročite, gospod adjunkt? Lju-bozen je vendar zabela življenja.«

Adjunkt: »Ravno za to se ne poročim, ker mi je moj zdravnik prepovedal vse mastne stvari.«